

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEJAWIAJĄCYM
ZACHOWANIA AGRESYWNE
W PRZEDSZKOLU NR 6 z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI w KROTOSZYNIE**

Postępowanie z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne.

Działania podejmowane w sytuacjach wystąpienia zachowań agresywnych muszą mieć charakter kompleksowy. Skuteczność podejmowanych interwencji zależy od tego, czy nauczyciele, specjaliści i rodzice konsekwentnie realizują jednolity system oddziaływań wychowawczych wobec dziecka i sposób reagowania na agresję.

W postępowaniu z dzieckiem agresywnym należy uwzględnić następujące założenia:

1. reagowanie **na każdą sytuację**, w której występuje agresja – brak reakcji dziecko odbierze jako przyzwolenie na tego typu zachowania,
2. doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji nauczyciela, specjalisty, pracownika przedszkola,
3. nie należy potępiać dziecka, ale wskazywać na zachowania aprobowane społecznie, wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy,
4. każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać, konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami, specjalistami i udzielanie sobie nawzajem wsparcia.

Osoby podejmujące działania interwencyjne (wychowawca, nauczyciele, specjaliści, pracownicy niepedagogiczni) wobec dziecka przejawiającego zachowania agresywne powinny:

1. reagować stanowczo, mówić prosto i jasno, podać komunikat, co dziecko ma robić w formie instrukcji: np. „przestań kopać”, „usiądź”, „odejdź”, „stop”,
2. jeśli to konieczne, to rozdzielić bijącego lub przytrzymać dziecko, gdy ma napad furii,
3. szanować dziecko (mówić o zachowaniu, nie o osobie),
4. nie wygłaszać długich monologów i moralizowania.

Jeśli oddziaływania pedagogiczne:

- rozmowy wychowawcy, nauczycieli i specjalistów z rodzicami dziecka przejawiającego agresywne lub niepożądane zachowania,

- objęcie dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną w postaci zajęć specjalistycznych,
 - zastosowanie innych form pomocy (realizacja indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego tylko w przypadku posiadania przez dziecko orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego),
- nie przynoszą pożądanych zmian w zachowaniu dziecka, należy - w porozumieniu z rodzicami – objąć dziecko specjalistyczną opieką poradni psychologiczno – pedagogicznej, ewentualnie lekarzy specjalistów (neurologa, psychiatry).

Procedura postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz.1604)

1. Cel ogólny procedury:

Osiągnięcie celów określonych w podstawie programowej kształcenia przedszkolnego, w szczególności w zakresie budowania u dzieci systemu wartości, w zakresie kształtowania u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach oraz w zakresie rozwijania umiejętności społecznych, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi.

2. Cele szczegółowe procedury:

1. Eliminowanie agresji jako zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci.
2. Usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych wobec dzieci wykazujących zachowania agresywne.
3. Uświadomienie rodzicom dziecka ich roli w procesie wychowawczym i wypracowanie metod współpracy pomiędzy przedszkolem a rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych.
4. Zapobieganie zachowaniom agresywnym dziecka, w szczególności o charakterze powtarzalnym.
5. Wskazanie działań zapobiegawczych (profilaktycznych) oraz naprawczych (korekcyjnych) w stosunku do przejawianych przez dziecko zachowań agresywnych.

3. Zakres procedury.

Niniejszy dokument reguluje zasady postępowania nauczycieli, wychowawców, specjalistów i pracowników niepedagogicznych wobec dziecka przejawiającego agresywne zachowania w przedszkolu.

4. Osoby podlegające procedurze.

Do przestrzegania niniejszej procedury zobowiązani są dyrektor, nauczyciele, specjaliści i pracownicy Przedszkola nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Krotoszynie oraz rodzice dziecka bądź jego prawni opiekunowie.

5. Opis procedury:

I Zasady postępowania doraźnego wobec dzieci przejawiających agresję

1. Każdy nauczyciel, wychowawca, specjalista oraz inny pracownik przedszkola zobowiązany jest do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony wychowanków.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym dzieciom poprzez odizolowanie agresywnego dziecka. Jeśli istnieje taka konieczność nauczyciel wyprowadza agresywne dziecko z sali lub ogrodu, jednocześnie wyznacza inną osobę/innego pracownika do sprawowania opieki nad pozostałymi dziećmi.
3. Podjęcie przez nauczyciela próby wyciszenia zachowania agresywnego następuje poprzez rozmowę z dzieckiem, odwrócenie jego uwagi, zaproszenie do kąciaka wyciszeń, zaproponowanie innej aktywności w momencie wystąpienia zachowania niepożądanego.
4. Reakcja na agresywne zachowanie dziecka powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.
5. Użycie siły fizycznej jako środka przymusu jest ostatecznością - w przypadku konieczności powstrzymania dziecka przed zadaniem ciosu innej osobie, w celu rozdzielenia bijących się dzieci czy pozbawienia dziecka niebezpiecznego przedmiotu, jeśli odmawia ono jego dobrowolnego oddania.
6. Po zdarzeniu wychowawca, nauczyciel lub specjalista przeprowadza rozmowę z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne mającą na celu opisanie zdarzenia, odwołanie do kodeksu grupowego w celu ustalenia poprawnego zachowania, uzyskanie od dziecka, na miarę jego możliwości intelektualnych, informacji o zrozumieniu przebiegu rozmowy i oczekiwań nauczyciela.

7. Osoba podejmująca interwencję sporządza notatkę ze zdarzenia, którą przekazuje do podpisu rodzicom i dyrekcji przedszkola. Notatka ta zostaje umieszczona w dokumentacji nauczyciela w teczkę „Współpraca z rodzicami”, oraz odnotowuje zdarzenie w dzienniku elektronicznym w zakładce - kontakty z rodzicami.

II Zasady postępowania systemowego wobec dziecka przejawiającego agresję:

1. Wszyscy pracownicy przedszkola podejmują działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów dziecka.

2. W przypadku powtarzających się sytuacji, **dyrektor przy udziale wychowawcy, nauczycieli, specjalistów** przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przejawiającego zachowania agresywne. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na eliminowanie/zapobieganie zachowaniom agresywnym dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka. Z przebiegu spotkania **zostaje sporządzona notatka służbowa podpisana przez wszystkich uczestników.**

3. Gdy zachowania agresywne się powtarzają powołany zostaje **zespół interwencyjny** w składzie: psycholog, pedagog specjalny, logopeda lub każdy inny specjalista, nauczyciel zaangażowany w pracę z dzieckiem przejawiającym zachowanie agresywne. Zadaniem zespołu jest opracowanie strategii przeciwdziałania sytuacjom trudnym, niwelowanie zachowań agresywnych. Zespół opracowuje zasady postępowania w stosunku do agresywnego dziecka.

4. Zespół informuje rodziców o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na korekcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Działania te zespół interwencyjny dokumentuje notatką w dzienniku wychowawcy grupy.

5. Zespół interwencyjny przedstawia na radzie pedagogicznej działania podjęte wobec trudnych zachowań dziecka. Rada pedagogiczna ma prawo rozmawiać podczas zebrania na temat sposobów niwelowania zachowań agresywnych u tego dziecka, celem wymiany wiedzy i doświadczeń między wszystkimi pracownikami.

6. W przypadku wystąpienia powtarzających się ataków agresji ze strony dziecka, nauczyciel, wychowawca podejmuje współpracę z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i w porozumieniu z rodzicami kieruje dziecko na diagnozę psychologiczno- pedagogiczną lub pogłębioną diagnozę w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

7. Wychowawca, nauczyciel i dyrektor podejmują działania w celu organizacji dla dziecka przejawiającego zachowania agresywne oraz ewentualnie także dla jego rodziców formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Wychowawcy, nauczyciele są zobowiązani stosować metody oparte na dowodach naukowych i mających udowodnioną skuteczność terapeutyczną (np. elementy terapii behawioralnej).

8. Rodzic jest zobowiązany do wypełniania zaleceń wynikających z diagnozy poradni psychologiczno-pedagogicznej, konsultacji specjalistycznych, współpracy z przedszkolem oraz regularnego przyjmowania przez dziecko leków (np. uspokajających/wyciszających), jeżeli takie zostały zalecone.

9. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych dziecka i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami, dyrektor przedszkola – po dostarczeniu przez wychowawcę, nauczyciela, pisemnego opisu funkcjonowania dziecka w grupie przedszkolnej, informuje Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych oraz kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną.

10. W razie niemożności przezwyciężenia trudności wychowawczych, wynikającej z braku współpracy ze strony rodziców dziecka lub z innych zaniedbań obowiązków rodzicielskich oraz braku efektów stosowanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dyrektor informuje o sytuacji Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych, kolejnym krokiem jest wniesienie o wgląd w sytuację rodzinną dziecka do Sądu Rejonowego. Dyrektor informuje rodzica/prawnego opiekuna o pismach kierowanych do powyższych instytucji.